

SVEUČILIŠTE J. J. STROSSMAYERA U OSIJEKU

FILOZOFSKI FAKULTET

31000 Osijek, Lorenza Jägera 9

Telefon: 031 21 14 00
Dekan: 031 21 28 03
Telefaks: 031 21 25 14
URL: <http://www.ffos.hr>
E-mail: helpdesk@knjiga.ffos.hr
MB 3014185 OIB 58868871646
žiro račun 2500009-1102018862

KLASA: 602-04/12-03/57

URBROJ: 2158-83-07-12-1

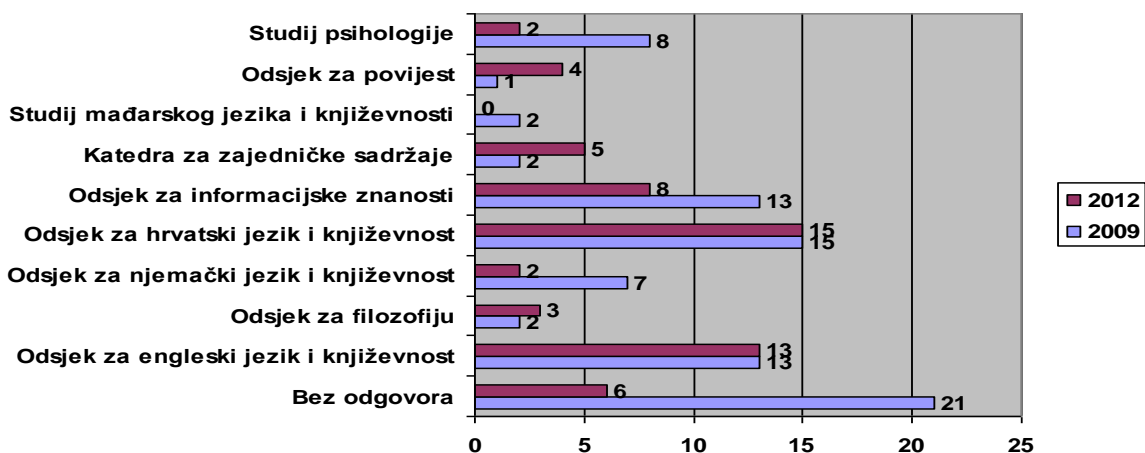
Osijek, 26. travnja 2012.

Izvješće o rezultatima nastavničke ankete iz 2012. godine

Nastavnička anketa za akademsku godinu 2011./2012. provedena je od sredine siječnja da kraja veljače 2012. u obliku tiskanih anketnih upitnika i bila je potpuno anonimna. Voditelji odsjeka/katedara/studija zamoljeni su da potaknu nastavnike kako bi u što većem broju pristupili popunjavanju ankete. Unatoč tome, odaziv nastavnika anketiranju bio je mali. Od 134 nastavnika koji su bili u radnom odnosu na Filozofskom fakultetu na dan 1.2.2012. anketi se odazvalo 60 nastavnika, što čini 44,78%.

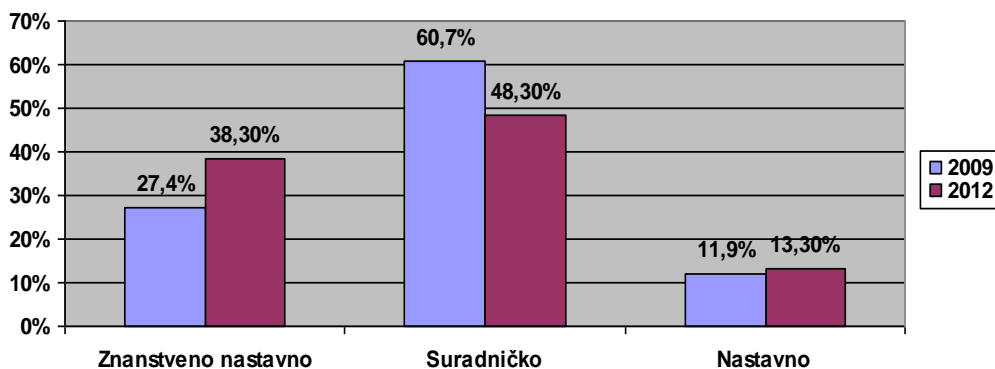
Slike 1., 2. i 3. donose prikaz odaziva nastavnika anketiranju s obzirom na odsjek/katedru/studij kojemu pripadaju, zvanju kojeg posjeduju te godinama rada u visokoškolskoj nastavi. Za usporedbu se u ovom izvješću paralelno iznose podaci i iz nastavničke ankete u 2009. (akademska godina 2008./2009.).

Iz podataka prikazanih slikom 1. vidljivo je da najveći broj nastavnika koji su se odazvali anketiranju dolazi s Odsjeka za hrvatski jezik i književnost i Odsjeka za engleski jezik i književnost te da su se nastavnici s tih odsjeka u istom broju odazvali i anketi iz 2009. U slučaju ostalih odsjeka/katedara/studija postoji oscilacija u pozitivnom ili negativnom smjeru u odnosu na broj popunjenih anketnih upitnika u 2009. godini.

Slika 1. Odaziv anketi (podaci s obzirom na odsjeke/katedre/studije)

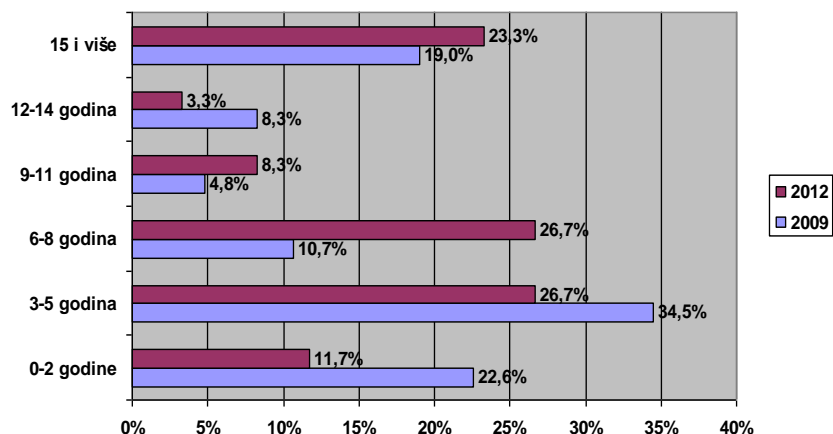
Slika 2. daje uvid u promjenu strukture ispitanika s obzirom na podatke prikupljene anketom u 2009. U 2012. je udio ispitanika u znanstveno-nastavnom zvanju u odnosu na 2009. veći za 11 %, dok je udio nastavnika u suradničkim zvanjima pao za 12 %. Udio nastavnika u nastavnom zvanju ostao je podjednak.

Slika 2. Odaziv anketi (podaci s obzirom na zvanja nastavnika)

Slikom 3. iskazuje se odaziv nastavnika anketiranju s obzirom na broj godina tijekom kojih su sudjelovali u visokoškolskoj nastavi. U vezi s tim zabilježen je veliki porast od čak 16 % u

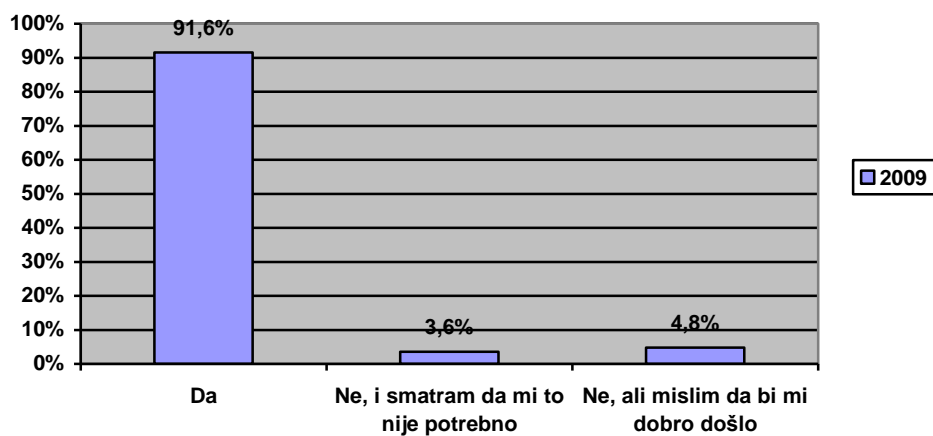
odnosu na 2009. kod nastavnika čiji je radni vijek u visokoškolskom obrazovanju iznosio 6-8 godina, dok je u ostalim podacima vidljiva oscilacija u pozitivnom ili negativnom smjeru.

Tablica 3. Odaziv ankete (podaci s obzirom na godine rada u visokoškolskom obrazovanju)

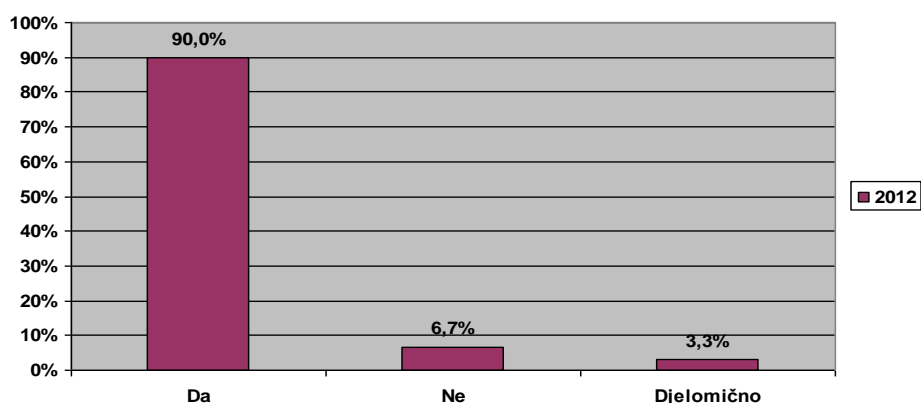
Daljnijim se slikama prikazuju rezultati odgovora na pojedina pitanja iz anketa u 2009. i 2012., popraćeni napomenama.

Slika 4. donosi prikaz odgovora na pitanje o obrazovanju za rad na visokoškolskoj ustanovi. Navedeno je pitanje bilo postavljeno i u anketi iz 2009. Iz iznesenih je podataka vidljivo da su gotovo svi nastavnici koji su pristupili anketi tijekom svog inicijalnog obrazovanja ili stupanjem u radni odnos na visokoškolskoj ustanovi stekli kompetencije za rad u nastavi.

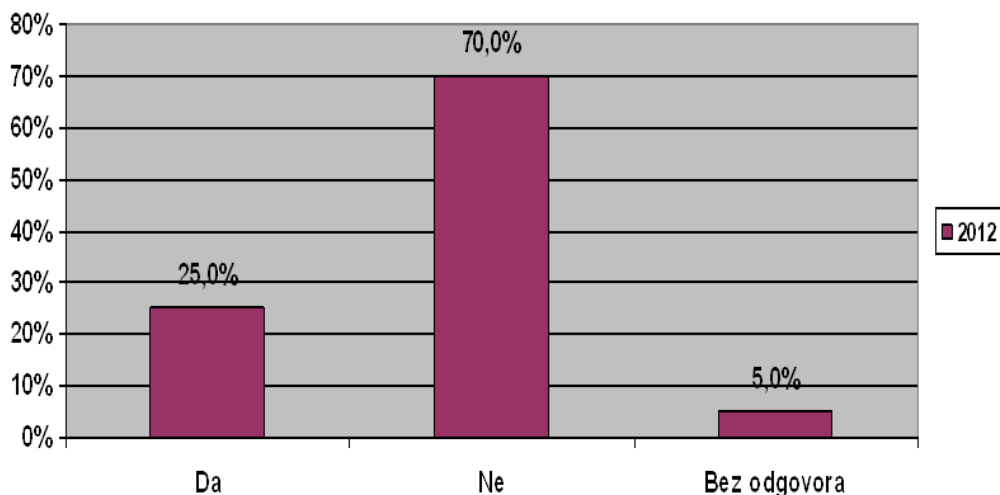

Slika 4. Rezultati odgovora na pitanje o obrazovanju za rad u nastavi ankete u 2009.

Slike 5. i 6. donose rezultate odgovora na pitanja iz ankete provedene 2012. Slika 6. prikazuje odgovore na pitanje o stečenim pedagoško-psihološko-didaktičko-metodičkim kompetencijama **tijekom obrazovanja**, a slika 6. o sudjelovanju u usavršavanju u području navedenih kompetencija **tijekom rada na visokoškolskoj ustanovi**. Rezultati upućuju na činjenicu da je čak 90 % anketiranih nastavnika navedene kompetencije steklo tijekom obrazovanja. Relativno mali broj nastavnika (svega 25 %) se dodatno usavršavao u području PPDM kompetencija tijekom rada na visokoškolskoj ustanovi. Potonja se činjenica može objasniti time da najveći broj nastavnika smatra da je tijekom inicijalnog obrazovanja steklo potrebne kompetencije za rad u nastavi.

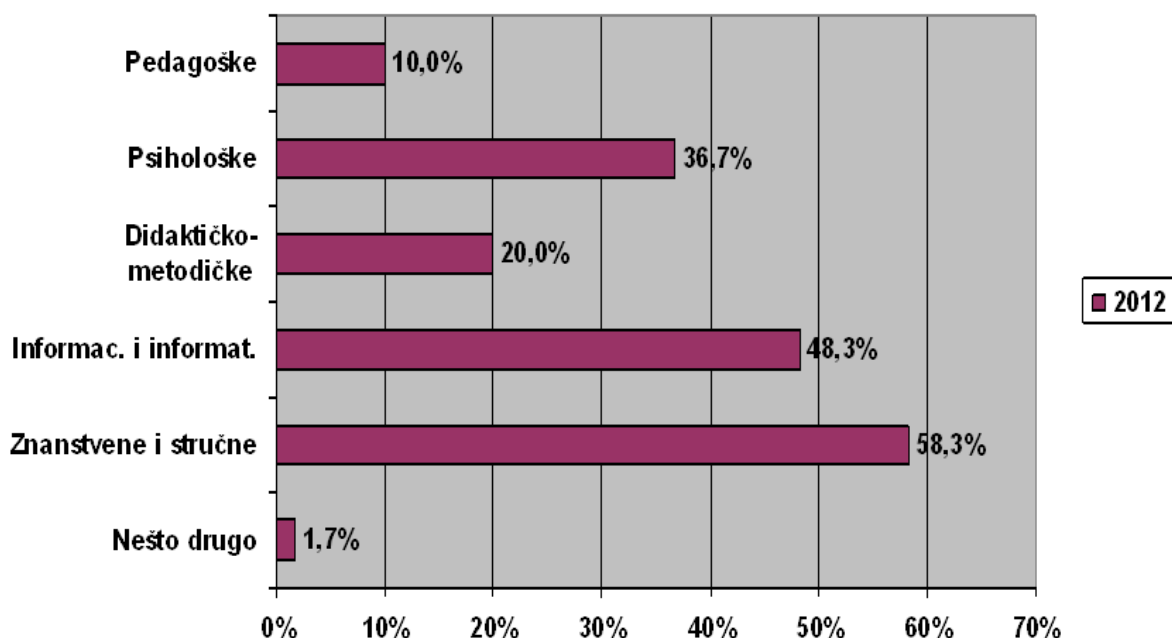

Slika 5. Rezultati odgovora na pitanje „Jeste li tijekom obrazovanja stekli kompetencije PPDM izobrazbom?“

Slika 6. Rezultati odgovora na pitanje „Jeste li tijekom rada na visokoškolskoj ustanovi pohađali PPDM usavršavanja?“

Sljedećim se anketnim pitanjem (slika 7.) želio steći uvid u interes nastavnika za dodatnim usavršavanjem u različitim područjima kompetencija. Očekivano su nastavnici najveće zanimanje iskazali za usavršavanjem u području znanstvenih i stručnih kompetencija. Također, za znanstveni, stručni i nastavni rad većina nastavnika smatra nužnim posjedovanje informacijske i informatičke pismenosti. No zanimljivo je da je dosta nastavnika istaknulo potrebu usavršavanja u području psiholoških te didaktičko-metodičkih kompetencija.

Slika 7. Rezultati mišljenja nastavnika o potrebi organiziranja usavršavanja

Nastavnicima je dodatno dana mogućnost predlaganja dodatnih područja usavršavanja te tema predavanja, seminara i radionica u navedenim područjima usavršavanja.

Predloženo područje usavršavanja:

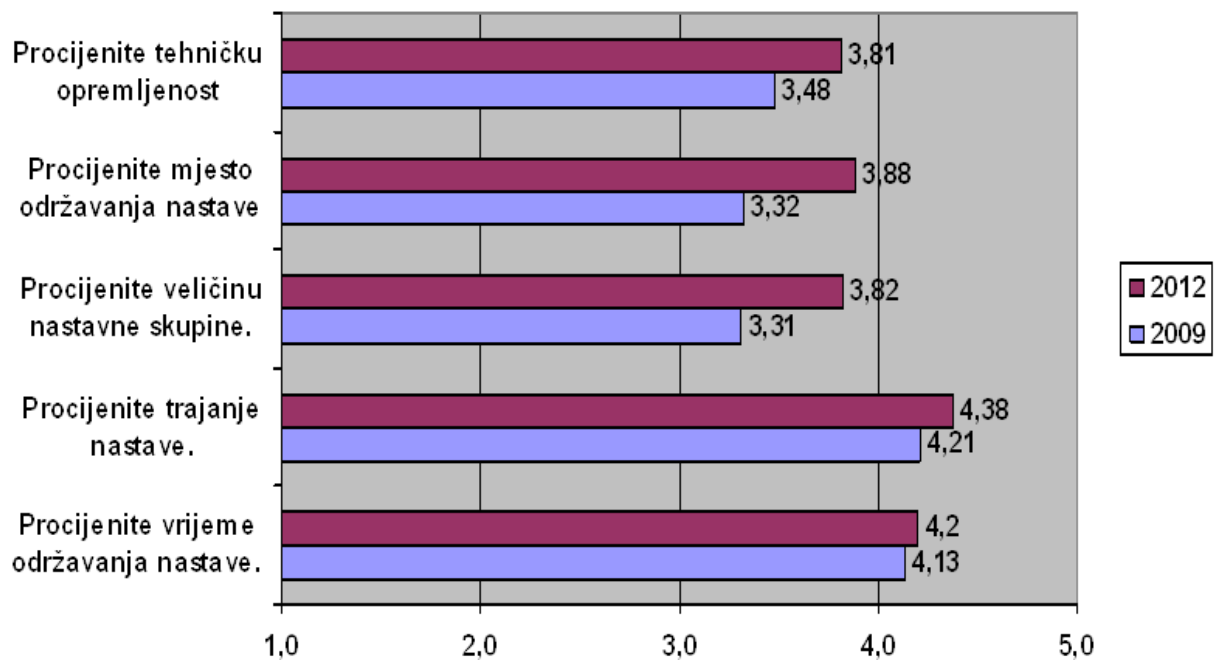
- kompetencije glede razvijanja kritičkog pristupa stvarnosti, znanosti i obrazovnom procesu.

Predložene teme usavršavanja:

- EAP/ESP,
- komunikacija i rješavanje sukoba,
- komunikacija na mreži (slanje elektroničkih poruka, bonton),
- komunikacijske vještine,
- metodika poučavanja jezika struke,
- obuka o suvremenim medijima, PHP programiranje, komunikacijske kompetencije,
- poučavanje u visokoškolskoj nastavi (metode poučavanja u skladu s preporukama bolonjske deklaracije),
- rad sa učenicima s posebnim potrebama/nadarenim učenicima,
- suvremena metodologija znanstveno-istraživačkog rada, statistički paketi,
- usavršavanje u nastavnim metodama koji odgovara radioničkom tipu nastave,
- znanstveno pisanje i publiciranje znanstvenih radova,

- pedagoško-psihološko obrazovanje za mlade nastavnike.

Sljedećim se pitanjem željelo saznati u kojoj su mjeri nastavnici zadovoljni uvjetima održavanja nastave (slika 8.) Svoju razinu zadovoljstva nastavnici su izražavali na skali od 1 (neodgovarajuće) do 5 (odgovarajuće). U usporedbi s rezultatima iz 2009., razina zadovoljstva nastavnika uvjetima održavanja nastave u 2012. je viša. Najveći je porast zabilježen u dijelu procjene mjesta održavanja nastave te u dijelu procjene veličine nastavne skupine. Porast zadovoljstva rezultat je uloženi napora Uprave Fakulteta u renoviranje i opremanje predavaonica i optimalnije organiziranje nastave, što je u velikoj mjeri omogućilo preseljenje Učiteljskog fakulteta u novu zgradu.

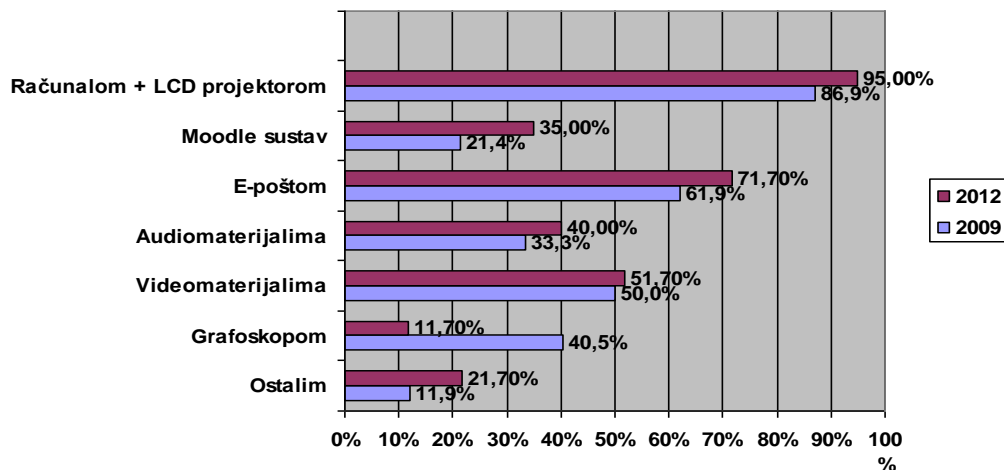
Slika 8. Rezultati procjene uvjeta održavanja nastave

Ispitanicima je u vezi s uvjetima održavanja nastave dana mogućnost dodatnih napomena, kritika i sugestija. Iznosimo ih u cijelosti:

- Često ne radi Internet, sporo učitavanje, zaraženi kompjuteri.
- Često u sobi 32 ne radi kompjutor.
- Držim da je satnica za predmete koje predajem premala, a broj studenata na nekim kolegijima prevelik. Poboljšanje navedenih uvjeta izvođenja nastave pospješilo bi kvalitetu nastave i omogućilo aktivnije sudjelovanje studenata u nastavi.
- Ja imam nastavu samo u računalnoj učionici. Ona je odlično opremljena. Problem je što je njezin kapacitet tijekom tjedna pun pa ne možemo imati u njoj nastavu i iz kolegija u kojima bi to bilo poželjno.
- Oprema u sobi 15 je zastarjela, zvučnici se ne mogu dovoljno pojačati. Opremu u učionici je potrebno redovito održavati.
- Prostorija 96 - vrlo često računalo nije ispravno, internetska (moodle) veza puca.

- Prostorije su opremljene računalima, ali su ona često u kvaru što ometa izvedbu nastave (npr. u sobi 16).
- Za vježbe iz nekih specifičnih kolegija na studiju psihologije trebale bi biti manje grupe (kliničke vježbe).

Iz odgovora na sljedeće postavljeno pitanje htjelo se doznati kojim se tehničkim sredstvima i pomagalima ispitanici služe u nastavnom procesu (slika 9.).

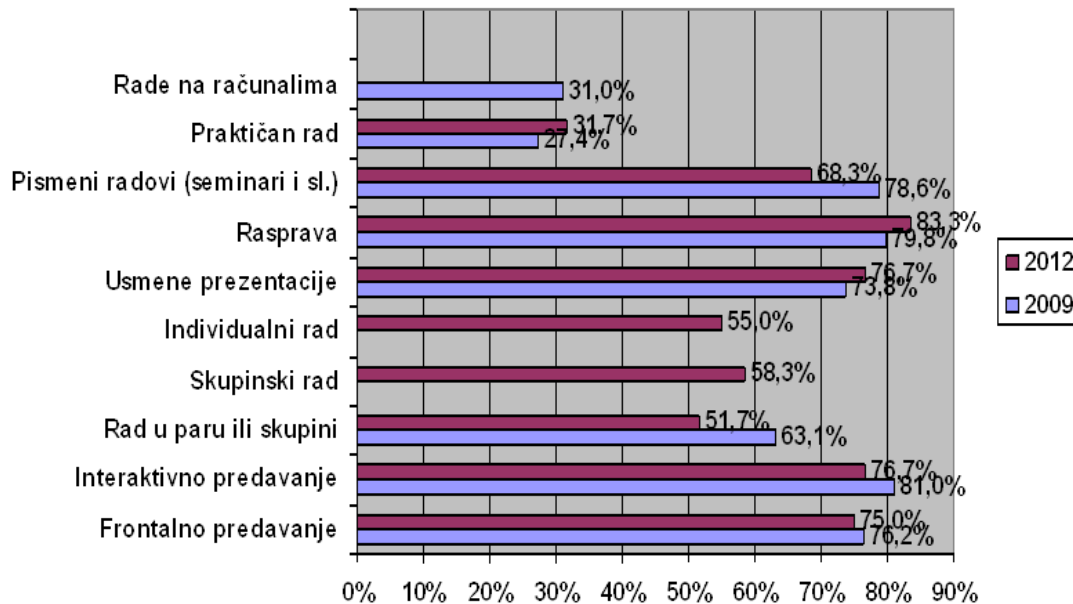
Slika 9. Rezultati odgovora na pitanje o uporabi nastavnih pomagala i sredstava

Iz podataka danih u slici 9. vidljivo je da su se u razdoblju između 2009. i 2012. u nastavni proces sve više uvodila suvremena tehnička pomagala i sredstva. Zabilježen je veliki pad uporabe grafoskopa u odnosu na 2009. Pozitivnim držimo porast uporabe sustava Moodle, što se može pripisati provedbi kontinuirane edukacije za uporebu toga sustava u nastavi. U okviru ostalih nastavnih pomagala i sredstava kojima su se koristili nastavnici ističu se:

- klasična ploča,
- pametna ploča,
- Internet (forum, skype, Web server oziz.ffos.hr),
- fotoreprodukcijski materijal,
- dodatni vizualni materijali (plakati, poster, kartice),
- pisani materijal,
- repozitorij govora EU,
- statistički programski paketi.

Odgovori nastavnika na sljedeće pitanje pružili su uvid u učestalost uporabe navedenih metodičkih oblika rada u nastavi. Rezultati predstavljeni slikom 10. upućuju na učestalu uporabu onih oblika nastave koji su karakteristični za predavanja i seminare. Iznenaduje podjednaka uporaba frontalnoga i interaktivnoga načina predavanja. Individualni rad, rad u paru i skupini također je prisutan u podjednakoj mjeri. Slabo je zastupljen praktičan rad.

Uzroci toga leže u teškoćama koje se povezuju s organizacijom praktičnog rada izvan Fakulteta (nedostatak formalnih sporazuma između ustanova, slaba mogućnost sklapanja takvih sporazuma, različita mišljenja o potrebi praktičnoga rada na razini visokoškolskog obrazovanja, nedostatak finacijskih sredstava za njegovu provedbu itd.).

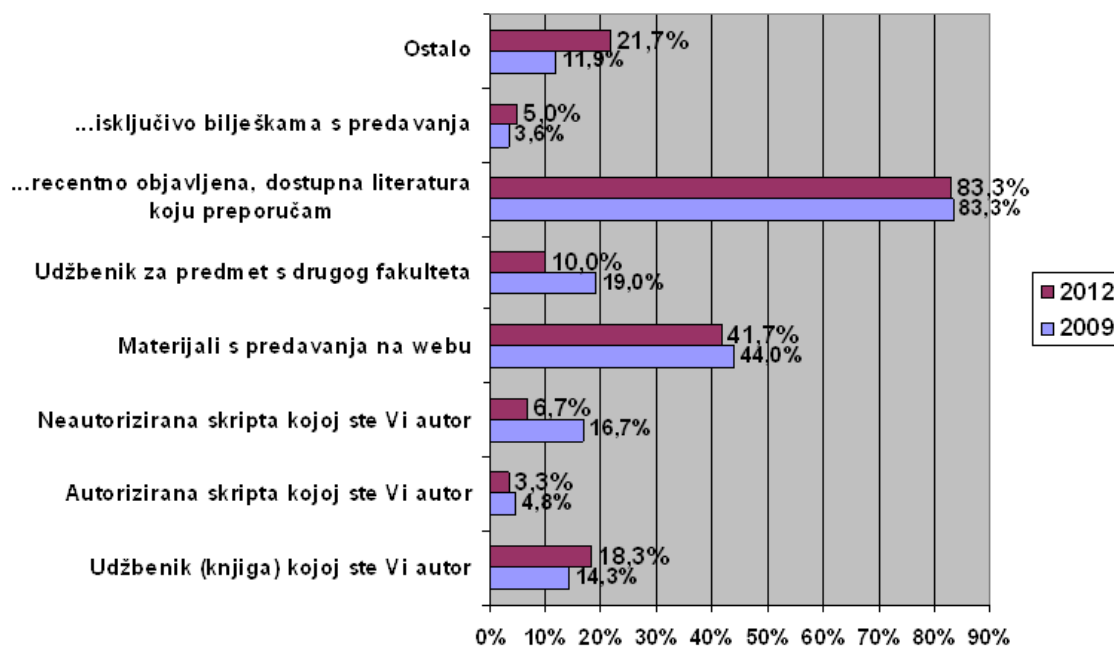

Slika 10. Rezultati odgovora na pitanje o oblicima rada u nastavi

Uz navedeno pitanje dio je nastavnika napisao da u nastavi primjenjuju:

- hospitacije i ciljane ad hoc vježbe za ispravljanje učenih problema,
- konzultacije kao individualni oblik rada,
- raznolike oblike rada kako bi se studenti i na taj način upoznali s različitim metodičkim pristupima (pretpostavljamo da se ovaj komentar odnosi na nastavničke studije).

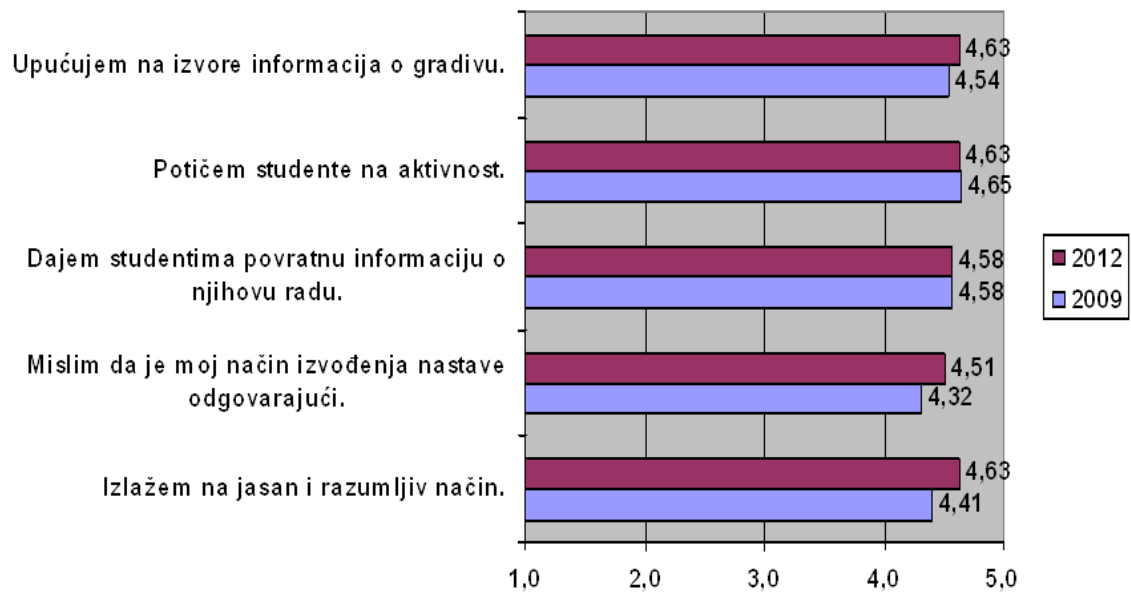
Iz odgovora na sljedeće pitanje željelo se saznati koju literaturu nastavnici preporučuju studentima u okviru svojih kolegija. Slika 11. pruža komparativan prikaz preporučene literature u 2009. i 2012. Razlike u preporukama gotovo da i nema. U obje su akademske godine nastavnici u najvećem i potpuno istom postotku (83,3%) preporučivali recentno objavljenu, dostupnu literaturu.

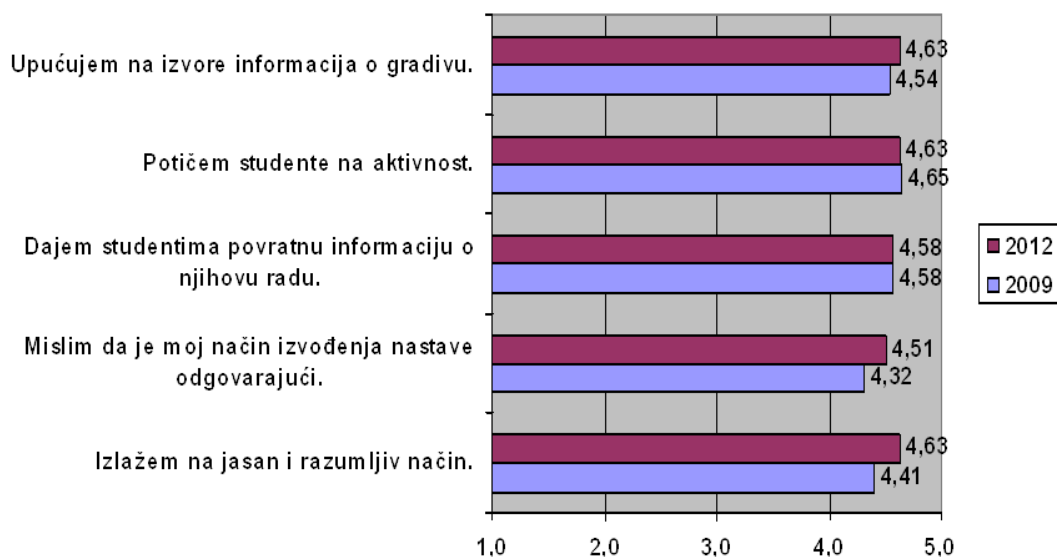
U dodatnim su napomena uz to pitanje nastavnici naveli da studentima preporučuju:

- aktualne članke iz časopisa s weba,
- članke iz časopisa, novina,
- izvorna filozofska djela i recentnu sekundarnu literaturu,
- literaturu na engleskom jeziku, budući da je recentna literatura na hrvatskom jeziku rijetka,
- prijevode izvornih filozofskih tekstova,
- samostalno izrađene materijale u vidu uručka,
- znanstvene radove.

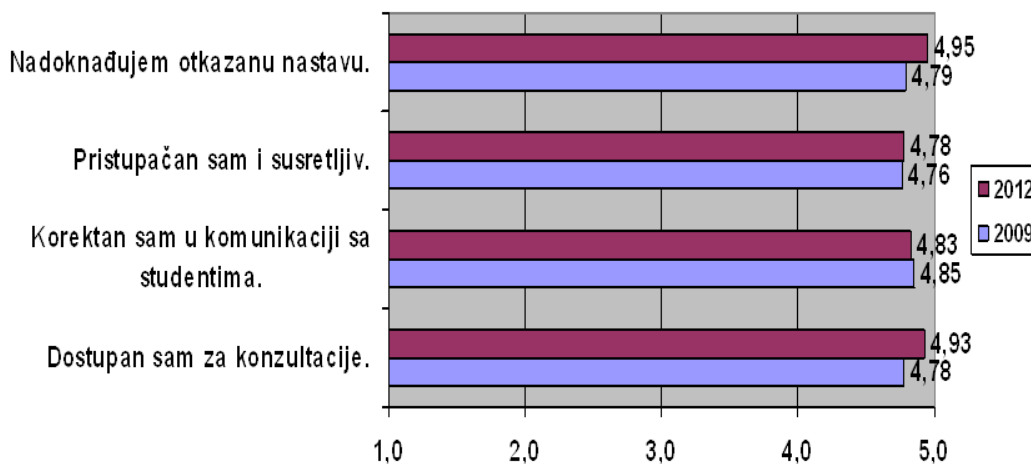
Slike 12., 13. i 14. prikazuju podatke o radu ispitanika sa studentima. Ispitanici su trebali svoje mišljenje o sadržaju niza tvrdnji izraziti na skali od 1 (neodgovarajuće) do 5 (odgovarajuće). Podaci se odnose na dva razdoblja anketiranja - iz 2009. i 2012. Mišljenja ispitanika o njihovu nastavnom radu i odnosu prema studentima su u oba razdoblja anketiranja, takoreći, identična.

Slika 12. Rezultati s obzirom na tvrdnje o radu u nastavi (1. dio)

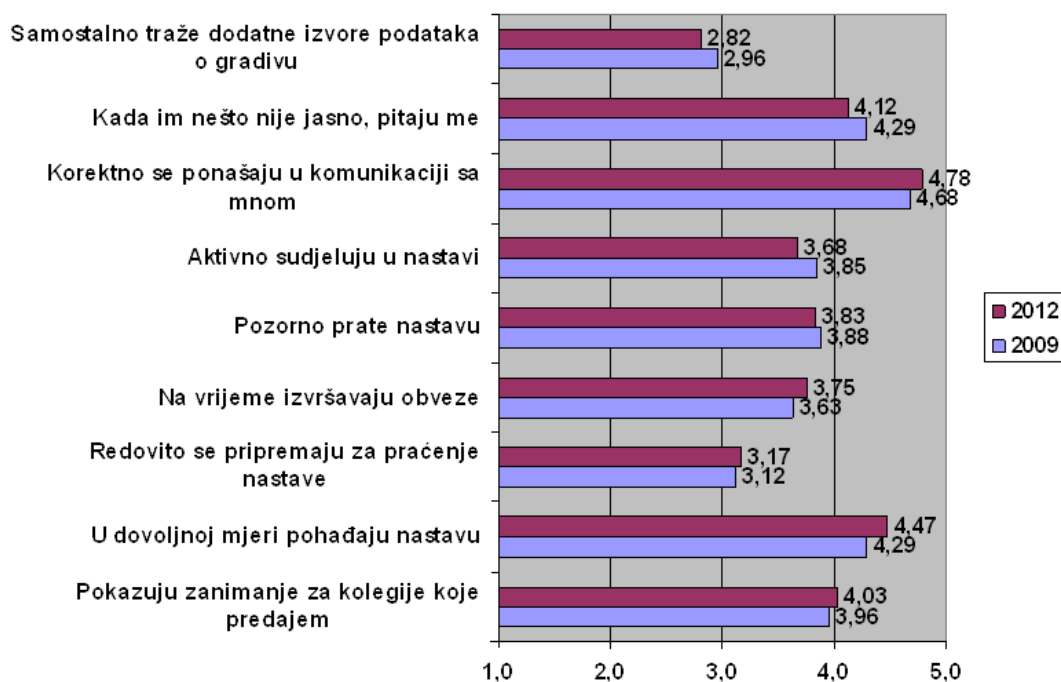

Slika 13. Rezultati s obzirom na tvrdnje o radu u nastavi (2. dio)

Slika 14. Rezultati s obzirom na tvrdnje o radu u nastavi (3. dio)

I na kraju, slika 15. donosi rezultate ankete iz dijela u kojem su ispitanici na temelju niza tvrdnji procjenjivali ponašanje i rad studenata. Svoje su mišljenje izrazili na skali od 1 (neodgovarajuće) do 5 (odgovarajuće). Nastavnička procjena studentskoga rada i ponašanja u 2012. gotovo da se nije promijenila u odnosu na 2009. Prevladava mišljenje kako su studenti prilično nesamostalni u procesu studiranja.

U vezi s nastavnim procesom, dio je nastavnika dao sljedeća mišljenja i prijedloge:

- Na razini Fakulteta treba jasno odrediti kako nadoknaditi nastavu koja je izgubljena zbog praznika, zbog prekasnog početka nastave u zimskom semestru i sl.
- Nastava bi bila uspješnija uz veći broj sati.
- Izuzetno sam zadovoljna razinom motivacije i predanosti studenata u ispunjavanju svih obaveza.
- Studenti diplomskog studija aktivniji su i samostalniji od studenata preddiplomskog studija.
- Sudjelovanje u stručnom usavršavanju svakako bi nam koristilo jer bismo tada mogli čuti i razmijeniti iskustva.

Zaključno

Iz analize podataka prikupljenih anketom proizlaze sljedeći prijedlozi za poboljšanje kvalitete nastave:

- potrebno je organizirati dodatna usavršavanja nastavnika u različitim područjima kompetencija, i to ne isključivo iz užeg područja nastavničkih kompetencija,
- ciljna skupina nastavnika za usavršavanje u PPDM kompetencijama su mlađi nastavnici,
- potrebna su daljnja financijska ulaganja u renoviranje predavaonica i njihovo opremanje novim namještajem, tehničkom i drugom opremom,
- potrebno je, u svim slučajevima kada je to moguće, nastavu organizirati u manjim skupinama, a sukladno odredbama *Kolektivnog ugovora za znanost i visoko obrazovanje*,
- potrebno je osigurati dodatnu tehničku podršku nastavnicima u svakodnevnom nastavnom radu,
- potrebno je upoznati nastavnike s prednostima i nedostacima različitih oblika rada u nastavi, osobito s nedostacima frontalnoga oblika rada te prednostima i mogućnostima provedbe praktičnoga rada,
- potrebno je poticati nastavnike na pisanje udžbenika,
- nužno je povesti raspravu o tome kako motivirati studente za što veći samostalan rad u procesu studiranja.

S obzirom na relativno slabi odaziv nastavnika anketiranju, navedeni su rezultati indikativni. U tom su smislu i dani prijedlozi za poboljšanje kvalitete nastave smjernice podložne raspravi.

Izvješće su pripremili

Đurđica Ivković, dip.iur., voditeljica Ureda za unaprjeđenje kvalitete obrazovanja
doc. dr. sc. Vesna Bagarić Medve, prodekanica za nastavu